

'Alles sal reg kom'

Dit vetlapdoosje maakte deel uit van de uitrusting van een militair en bevatte een stukje vette zeep en een lapje, waarmee kon worden voorkomen dat de oogglazen van het gasmasker zouden beslaan. Ook KNIL-militair Jan Vrijdag had zo'n vetlapdoosje in zijn uitrusting, bij zijn geweer. In krijgsgevangenschap in kamp Tjimahi heeft hij het doosje bewerkt. Dat deden meer krijgsgevangenen, naar alle waarschijnlijkheid om de tijd te doden. Er zijn exemplaren in het Museon, voorzien van een artistieke afbeeldingen. Jan liet zich bij het graveren meer inspireren door literaire teksten, bijvoorbeeld van Bredero: "alles sal reg kom".

Tijdens de economisch moeilijke tijd aan het eind van de jaren '20 in Nederland, voor zijn afreizen naar de Oost midden jaren '30, had hij een blauwe maandag gewerkt in boekhandel W.J. Hengel in de Hoogstraat: 12 ambachten, 13 ongelukken. Als magazijnbediende vond hij daar een baantje '...met als voornaamste taak het verzorgen en bezorgen van de leesportefeuille'.

In zijn autobiografisch boek 'Salanganen vlogen voort' beschrijft hij dat als een prettige fase in zijn leven '...voor een jongen die nooit iets geleerd heeft...'. Iedere avond nam hij een boek mee naar huis, las dat en zette het de volgende ochtend weer terug. Mijnheer Van Hengel waardeerde zijn literaire ijver en deelde zijn liefde voor de Italiaanse opera. Onder druk van thuis vertrok hij na een paar maanden uit de boekhandel al weer naar een expeditiebedrijf aan de Nieuwe Haven. Dat betaalde meer; 'het was voor mij een trieste dag.'

Maar de liefde voor taal en opera bleef. Een andere inscriptie in het vetlapdoosje is een langer citaat van een andere Nederlandse, vaderlandslievende auteur, Willem Bilderdijk:

"ja, zij zullen zich vervullen,
onze dagen van geluk
deez' ellenden
gaan volenden
en verpletterd wordt het juk".

Een citaat in de bodem van het doosje is moeilijk te ontcijferen.

Daar moet een expert zich nog eens over buigen.

".....thuis
waarom....
nog altijd durft
aan zulke onzin,
ik geloof er geen bal van"

Op het deksel, de voorkant, staat 'Hartelijk Gefeliciteerd', in kapitalen, met de datum 7 juli, de naam van het kamp Tjimahi en het jaar 1942. Met een geluksklavertje vier. In zijn boek staat daarover: 'de verjaardag van Corry op 7 juli en die van Zus de 11de, verliep zonder dat ik wist hoe het met hen gesteld was. Ik kon ook niets ondernemen om wat van hen te weten te komen en het was di machteloosheid die me lange perioden van zwijgen bezorgde.'

Die periode van onzekerheid over elkaars wel en wee zou nog drie jaar duren, tot 15 augustus 1945.